

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 08.04.1981, sp. zn. 6 Tz 12/81, ECLI:CZ:NS:1981:6.TZ.12.1981.1

Číslo: 27/1982

Právní věta: Jinou těžkou újmou ve smyslu znaků trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. může být i zahájení trestního stíhání v důsledku oznámení trestného činu, jímž pachatel poškozenému hrozí, a nutí ho tak něco konat, opominout nebo trpět. Je přitom nerozhodné, zda se poškozený trestné činnosti, jejímž oznámením se hrozí, dopustil či nikoliv.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 08.04.1981

Spisová značka: 6 Tz 12/81

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Vydírání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 235 odst. 1 60/1961 Sb. § 19

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 27/1982 sb. rozh.

Jinou těžkou újmou ve smyslu znaků trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. může být i zahájení trestního stíhání v důsledku oznámení trestného činu, jímž pachatel poškozenému hrozí, a nutí ho tak něco konat, opominout nebo trpět. Je přitom nerozhodné, zda se poškozený trestné činnosti, jejímž oznámením se hrozí, dopustil či nikoliv.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 8. 4. 1981 sp. zn. [6 Tz 12/81.](#))

Nejvyšší soud ČSR v řízení o stížnosti pro porušení zákona shledal, že pravomocným usnesením krajského soudu v Brně ze dne 2. října 1980 sp. zn. 6 To 254/80 byl porušen zákon v ustanovení § 222 odst. 2 tr. ř. ve prospěch obviněného. Toto usnesení zrušil a odvolání obviněného proti rozsudku městského soudu v Brně ze dne 20. června 1980 sp. zn. 11 T 122/80 zamítl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem městského soudu v Brně ze dne 20. 6. 1980 sp. zn. 11 T 122/80 byl obviněný MUDr. J. S. uznán vinným trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu dvou let.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný odvolání do viny i do trestu.

Krajský soud usnesením ze dne 2. 10. 1980 pod sp. zn. 6 To 254/80 zrušil podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu a podle § 222 odst. 2 tr. ř. věc postoupil komisi pro ochranu veřejného pořádku Obvodního národního výboru Brno 3 jako přestupek proti socialistickému soužití podle § 19 zákona č. 60/1961 Sb.

Proti tomuto usnesení podal generální prokurátor ČSR v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost usnesení krajského soudu v Brně, jakož i řízení, které tomuto usnesení předcházelo, a dospěl k těmto závěrům:

Soud prvního stupně zjistil, že po zrušení manželství obviněného a MUDr. H. H. rozvodem došlo mezi nimi k vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, při němž se obviněný zavázal MUDr. H. vyplatit do 31. 7. 1979 částku 55 000,- Kčs. Obviněnému, který svůj závazek nesplnil, byla rozsudkem městského soudu v Brně ze dne 25. 9. 1979 sp. zn. 13 C 165/79 stanovena povinnost zaplatit tuto částku do 15 dnů od právní moci rozsudku. Poněvadž ani potom obviněný nic neuhradil, byl usnesením téhož soudu povolen soudní výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí konkrétně v něm uvedených, přičemž návrh obviněného na odklad výkonu rozhodnutí byl usnesením ze dne 17. 1. 1980 zamítnut. Obviněný, který chtěl dosíci v tomto směru ústupku na své bývalé manželce, dne 20. 1. 1980 telefonoval MUDr. H. H., vyčítal jí hrabivost a posléze vyhrožoval trestním oznámením pro nepovolené přerušování těhotenství, kterého se měla dopustit. Svoji výhrůžku zdůvodňoval tím, že jejím jednáním byl zahrán do úzkých, finančně zruinován, že v současné době částku 55 000,- Kčs nemůže v žádném případě sehnat a že vidí jedinou obranu v tom, že se sejdou a o těch dvou věcech se nějakým způsobem dohodnou. Shodou okolností dr. H. celý telefonický rozhovor nahrála na magnetofonovou kazetu. Toto zjištění soudu je v souladu s výsledky provedeného dokazování a s vyjádřením obviněného při konfrontaci s poškozenou MUDr. H. H.

Soud prvního stupně posoudil jednání obviněného po právní stránce jako trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. s tím, že znaky tohoto trestného činu naplnil po subjektivní i objektivní stránce s odůvodněním, že nutil svoji bývalou ženu, aby nepožadovala částku 55 000,- Kčs naráz, ale přistoupila na jeho již dříve nabízenou splátku ve výši 1000,- Kčs měsíčně.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací shledal správným zjištěním soudu prvního stupně, že obžalovaný chtěl donutit svou býv. manželku k tomu, aby s ním vyjednávala o svém finančním požadavku a aby vyhověla jeho podmínkám, které v tomto směru bude klást. Poukázal však na to, že při právním posouzení se soud nezabýval otázkou, v čem spočívá újma, kterou bylo vyhrožováno, a zda je také s ohledem na svůj obsah a okolnosti případu skutečně újmou těžkou. Sám potom učinil závěr, že nešlo o takovou pohrůžku, která by byla pohrůžkou vážné újmy na dobré pověsti lékařky, která si byla jinak vědoma, že oznámení je bezpodstatné. Poukázal přitom na to, že poškozená se předem připravila magnetofon a vzápětí po hovoru bez jakýchkoliv obav čin obviněného oznámila bezpečnostním orgánům, ač si musila být vědoma, že tímto oznámením může dát bezpečnostním orgánům podnět k vyšetřování věci. Učinil závěr, že ani z objektivního hlediska a ani z hlediska subjektivního nelze závažnost pohrůžky hodnotit jako pohrůžku jinou těžkou újmou, požadovanou ustanovením § 235 tr. zák. V jednání obviněného spatřoval pouze skutkovou podstatu přestupku proti socialistickému soužití podle § 19 zák. č. 60/1961 Sb., a proto věc postoupil komisi pro ochranu veřejného pořádku Obvodního národního výboru Brno 3.

Nejvyšší soud ČSR shledal, že závěr, k němuž dospěl odvolací soud, není správný. Za pohrůžku těžké újmy nutno považovat takové jednání pachatele, které může vést k újmě např. na cti, dobré pověsti, v rodinném životě za situace, kdy se újma jako těžká újma jeví objektivně a kdy napadený ji také jako

těžkou újmu pociťuje. Musí přitom jít o jednání neoprávněné. V daném případě obviněný poškozené hrozil, jak již uvedeno, že ji oznámí orgánům bezpečnosti pro nedovolené přerušení těhotenství; volil tedy formu hrozby, která mohla vést k zahájení trestního stíhání poškozené. Nelze přitom pominout, že i v případě, že by obviněný byl o správnosti takového jednání (oznámení bezpečnosti) přesvědčen, nemůže být toto jednání prostředkem k tomu, aby na poškozené vynucoval, aby něco konala, opomenula nebo trpěla. Hrozba, které obviněný použil při telefonickém rozhovoru vůči poškozené, se jeví jako pohrůžka jiné těžké újmy, neboť její realizace mohla mít vliv na dobrou pověst poškozené jako lékařky, popř. mohla mít vůbec nežádoucí důsledky z hlediska výkonu jejího povolání. Jde tu tedy z objektivního hlediska o „jinou těžkou újmu“ jako skutkové podstaty trestného činu vydírání podle § 235 tr. zák. I z hlediska, zda poškozená uvedenou pohrůžku jako těžkou újmu pociťovala, nelze pominout okolnosti vyplývající z výpovědi poškozené, tj. její vyjádření vyznívající tak, že měla z pohrůžky obviněného strach, a to proto, že by oznámení, kterým ji hrozil, pro ni znamenalo společenské i profesionální poškození.